

Jako Porsche a Baťa

Ochrana a správa majetku v pojetí standardu rodiny Porscheových je vhodné řešení i pro české podnikatele

Čeští podnikatelé dnes mají všechny podmínky k tomu, aby v domácím prostředí zajistili držbu, správu a ochranu svého majetku takovým způsobem, který byl dříve myslitelný pouze v nejvyspělejších západních ekonomikách. Pomáhají jim k tomu nové instituty občanského práva jako třeba svěřenský fond či rodinná nadace, ale také dobře aplikovatelné zkušenosti ze zahraničí. Tento souhrn velmi účinných a osvědčených řešení ochrany a správy rodinného bohatství a hodnot našel uplatnění nejen v rodinách celosvětově známých velikanů, jako jsou například rodiny Porscheových nebo Tomáše Bati, ale mají smysl pro každou středně velkou rodinnou firmu.

Jaroslav Havel,
managing partner

Od poslední ekonomické recese na podzim roku 2008 zažíváme velmi příjemné období ekonomického růstu, který svojí délkou nemá v moderní historii období. Tento ekonomický rozmach jednoznačně prospěl i České republice a podnikatelům, kteří zde budují své rodinné podniky a rozvíjejí rodinné majetky. Logicky tak přichází období, kdy se tito úspěšní podnikatelé začínají rozhlížet po řešeních, která by jim pomohla vybudovaný majetek ochránit před možnými budoucími negativními vlivy ekonomických, obchodních či rodinných přeháněk.

Přelomový rok 2014

Nejprve je však třeba připomenout, že v roce 2014 začalo v České republice platit nové civilní právo v podání nového občanského zákoníku a zákona o obchodních korporacích. Tyto kodexy u nás velmi pozitivně redefinovaly podnikatelské prostředí a přinesly do našeho právního řádu možnosti efektivní výstavby a správy holdingových struktur v parametrech,

kteří byly do té doby myslitelné pouze v zemích, jako je Lucembursko, Nizozemsko nebo Británie. Do našeho povědomí se tak dostaly na Západě velmi oblíbené akciové společnosti s proměnným základním kapitálem typu SICAV, ale také velmi revoluční institut svěřenského fondu a rodinné nadace.

Čeští podnikatelé mají tedy dnes možnost v domácím prostředí vytvořit robustní struktury pro držbu, správu a ochranu svého majetku. Ty mohou sloužit různým účelům, a to od možností efektivní správy finančních prostředků přes investice do nemovitostí či jiného majetku až po distribuci bohatství k rodinným příslušníkům, včetně zajištění transferu majetku na další generace způsobem, který se označuje za „šlechtický standard“. Jeho podstatou je eliminace rozdrobení strategického majetku rodiny v dalších generacích (ať již formou nevydařených sňatků, či neřiditelným přechodem v rámci dědictví) tak, aby mohl nadále podporovat blízké, věrné a potřebné.

Jako příklad moderní a efektivní správy rodinného majetku může posloužit světoznámá rodina Porscheových, jež dala jméno etalonu sportovních vozů; svá zásadní aktiva nejen v oboru automotive ovládá prostřednictvím holdingové společnosti Porsche Automobil Holding SE, která vykonává funkci privátního holdingu rodiny zakladatele Ferdinanda Porscheho, dnes rodiny Porscheových-Piëchových. Jejím

David Neveselý,
partner

prostřednictvím drží a spravuje nejen podíly koncernu Volkswagen, ale i dalších společností. Rodině se tak podařilo právě prostřednictvím institutu rodinného holdingu, zajišťujícího nerozdrobitelnost podílů do jednotlivých rodinných větví, získat zásadní vliv v rám-

ci skupiny Volkswagen, aniž by vlastnila většinový podíl v koncernu.

K podobnému uspořádání se postupem času dostala i rodina světově proslulého zlínského obuvníka Tomáše Bati. Obě rodinná uskupení navíc vhodně model holdingové akciové společnosti doplnila o trust (v českém pojetí svěřenský fond) nebo stiftung (nadaci), které slouží jako bezpečný přístav pro majetek rodiny v širším pojetí. Rodinný trust, nadace nebo fond jsou ve světě standardním modelem kontroly, ochrany a správy privátního majetku. Tento model držby umožňuje též předávání bohatství dalším generacím a je nástrojem nerozdělní tohoto majetku po jeho předání.

Osobní holding jako základ

Klíčovým prvkem každé robustní rodinné struktury je tedy osobní holding v podobě obchodní společnosti, typicky akciové společnosti (a. s.), nebo jako

Vladěk Krámek,
counsel

v případě rodiny Porscheových evropské akciové společnosti (Societas Europaea, zkráceně SE). Funkcí tohoto holdingu není podnikání, ale pouhá držba a správa aktiv zejména finančních prostředků a majetkových účastí v obchodních společnostech zajišťujících obchodní činnost rodinného podniku. Tímto se společnost zbaví rizik vyplývajících ze standardního podnikání.

Další funkcí tohoto holdingu je redistribuce zisku vygenerovaného na úrovni jednotlivých obchodních společností, a to směrem do holdingu, kde slouží k dalším investicím, to vše v daňově příznivém režimu zaručeném evropskou směrnicí. Holding typicky ovládá a řídí své dceřiné společnosti a chrání vygenerovaný majetek před obchodními riziky spodního patra obchodních společností. Toto uspořádání je známé jako horizontální holding, který zajišťuje to, že v případě jakékoli komplikace některé ze společností ze spodního patra, zůstávají ostatní společnosti včetně holdingu v bezpečí.

Dalším krokem je doplnění holdingové akciové společnosti o právní institut, který se stane bezpečným přístavem rodinného majetku umožňujícím kromě držby majetku jeho další distribuci směrem k jednotlivým členům příslušné rodiny a ochrání majetek pro další generace. Tímto právním institutem může být v českém pojetí svěřenský fond nebo rodinná nadace.

Důležitým momentem, který jsme též zmínili na příkladu rodiny Porscheových, jež díky soudržnosti přes pouze třetinový podíl ovládala koncern Volkswagen, je, že akcie privátního holdingu mohou být různě modelovány tak, aby se v nich zrcadlily individuální požadavky dotyčné rodiny.

Tedy je možné vytvořit akcie různého typu a v různých disproporčních poměrech, což nebylo před rokem 2014 v Česku téměř možné. Například tak může svěřenský fond vlastnit pouze dividendové akcie a původní otec zakladatel si může ponechat řídicí akcii (zlatou akcii). Jejím prostřednictvím bude nadále podnikání rodinných firem ovládat (dále též jmenovat management), dokud bude chtít, přičemž s touto zlatou akcií nemusí být naopak spojeno žádné právo na dividendu (nebo jen ve výši potřebné k zajištění zakladatelova životního standardu), je-li to přáním otce zakladatele. Další možností je svěření části dividendových akcií přímo členům rodiny a ovládání přenechat svěřenskému či rodinnému fondu. Možných kombinací je nepřeberné množství.

Prudký růst popularity svěřenských fondů

Za necelých šest let od nabytí účinnosti občanského zákoníku vzniklo přes dva tisíce svěřenských fondů. Více než 80 procent z nich přitom vzniklo v posledních dvou letech. Vyplývá to z analýzy interních i veřejně dostupných dat zpracovaných advokátní kanceláří HAVEL & PARTNERS, která se oblasti strukturování držby privátních aktiv věnuje intenzivně od roku 2007.

Někteří klienti hledají alternativu k svěřenskému fondu, protože jim není tento institut ideově blízký a upřednostňují instrument, který bude nadán vlastní právní subjektivitou jako například obchodní společnost. Těmto klientům představujeme řešení pro ochranu a správu rodinného majetku v podobě rodinné nadace, která také v poslední době získává na popularitě. Jde o institut obdobný lichtenštejnské či rakouské rodinné nadaci.

Rodinná nadace stejně jako svěřenský fond efektivně ochrání majetek a zajistí životní potřeby zakladatele či jím určených osob, odlišuje se ale především tím, že se jedná o právnickou osobu. Oblíbě svěřenského fondu i rodinné nadace jednoznačně nahrává skutečnost, že z daňového a účetního hlediska jde o poměrně jednoduché a přehledné instituty.

Specializovaný tým více než 30 právníků a daňových poradců advokátní kanceláře HAVEL & PARTNERS zaměřených právě na oblast úzce profilovaných služeb pro privátní klienty, který je největší a nejzkušenější v České republice i na Slovensku, je připraven s vámi detailně prodiskutovat a následně vám vystavět na míru robustní strukturu pro dlouhodobou držbu a ochranu vašeho majetku, ze kterého bude moci profitovat až několik generací vaší rodiny. ●

Klíčové kontakty HAVEL & PARTNERS pro privátní klientelu

Jaroslav Havel, managing partner | David Neveselý, partner | Vladěk Krámek, counsel